

3. Карпенко М. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес як один з ключових напрямів сучасної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/navchalnyi-prots>
4. Кобинец Я. Інтегроване навчання: зміна сенсів освіти чи виклик для вчителів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/school/method/85062/>
5. Лозинська С. Інноваційні технології навчання в сучасній школі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/innovacijni-tehnologii-navcanna-v-sucasnij-skoli-398770.html>
6. Мурзін Н. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/integrované-navchannya-tematicnij-i-diyalnisnij-pidhodi-132030.html>

Альона КРАВЕЦЬ

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Загальновідомо, що педагоги користуються здобутками своїх попередників. Педагогіка як інші галузі знань не може розвиватися без минулого досвіду. Вагомий внесок у розвиток сучасної науки і освіти зробив В. Сухомлинський.

У своїх працях, монографіях та наукових статтях педагог розкриває проблеми виховання і всебічної розвиненості особистості, її естетичного світобачення, норми моралі, гуманізму, людяності та формування патріотичних поглядів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що означена проблема була предметом дослідження багатьох науковців. Дослідниками педагогічної спадщини видатного українського педагога В.Сухомлинського займалися М. Антонєць, І. Бєх, А. Богуш, Н. Калініченко, М. Мухіна, О. Савченко, О. Сараєва, О. Сухомлинська, Т. Саєнко.

Мета статті – проаналізувати вплив педагогічної спадщини В.Сухомлинського на сучасні умови навчання.

Одним з найголовніших завдань навчального процесу В. Сухомлинський вважав виховання. За його словами, історичний аспект відіграє велику роль, бо саме знання про минуле дають змогу всебічно виховувати та розвивати особистість. Виховання починає здійснюватися з періоду підготовчої групи до зрілості. Щоб виховувати педагог має знати дитину, а для цього потрібно її бачити, вивчати та не забувати про те, що кожна індивідуальність особлива, яка має свої розумові здібності, почуття, характер, волю та інтереси. Для правильного виховання потрібно створити умови та сприятливу обстановку. Варто дбати про кожен грань, рису, сторону та рису людини, але при цьому не випускати з поля зору провідні та основні компоненти. В. Сухомлинський переконливо доводить: «Відкрити в кожній людині її, лише її неповторну грань, – у цьому мистецтво виховання» [3, с. 204].

Далі з'ясуємо провідний і визначальний компонент – моральність. Педагог повинен не тільки навчати, але й формувати і виховувати розумову культуру, мудрість, життєві цінності для збагачення духовного світу людини. В. Сухомлинський акцентує увагу на гуманному ставленні до природи, до суспільства, до оточуючих людей і до себе.

У своїй книзі «Серце віддаю дітям» В. Сухомлинський писав, що однією з найцінніших якостей педагога є глибока любов до дітей, у якій поєднується ласка, вимогливість та мудра суворість [2, с. 15].

В. Сухомлинський ставив собі за мету домогтися, щоб навчання стало частиною духовного життя. В такий спосіб навчальний процес сприятиме розвитку дитини та збагачуватиме її розум. Він прагнув урізноманітити інтелектуальне життя, вчити дітей не

методом зубріння, а проводити його в світі казки, гри, краси, музики, фантазії та творчості.

«Книга природи» допомагає з'ясувати роль спостереження для розвитку абстрактного мислення дитини. В результаті дослідження, виявилася закономірність розумового розвитку дитини: «чим більше абстрактних істин, узагальнень треба засвоїти на уроці, чим напруженіша ця розумова праця, тим частіше учень має звертатися до першоджерела знань – до природи, тим яскравіше повинні закарбовуватися в його свідомості образи й картини навколишнього світу» [2, с 129-130].

В. Сухомлинський вбачає, що виховання патріотизму до Батьківщини є завданням не тільки школи, а й сім'ї. З ранніх літ треба переконати дитину в могутності, красі та неперевершеності країни. Досягнувши зрілого віку, поступово сформовані думки стануть непохитним переконанням особистості [3, с. 29].

Гуманістична спрямованість відомого педагога відображається у таких працях як «Павлівська середня школа», «Серце віддаю дітям», «Народження громадянина». Ідеал гуманістичного полягає в ставленні, рівноправстві та недопустимості будь-якого насильства до дитини, проте В. Сухомлинський зауважує, що необхідно ставити перед нею чіткі вимоги. У праці «Сто порад учителю» педагог дає мудрі поради, наголошує на тому, що сім'я є найголовнішим «скульптором» і є найбільшою силою у вихованні дитини [5, с. 87].

Педагогічна система В. Сухомлинського реалізовувалася через різні форми організації навчання та виховання. Проілюструємо викладене вище яскравими прикладами: «створення радості пізнання», уроки в зелених класах, школа під голубим небом, школу радості, уроки мислення та розвитку мовлення. Реформуючи сучасну освіту, Міністерство освіти і науки України спирається на провідні ідеї В. Сухомлинського, утілені в Павлівській школі. Маємо підкреслити, що сучасний виховного процесу передбачує, виховання усебічно розвиненої особистості, її здатність до критичного мислення; почуття патріотизму з активною позицією, яка діє згідно з естетичними принципами; прийняття відповідальних рішень, повага до гідності і прав людини [4, с. 6].

На думку В. Сухомлинського, мова є духовним багатством народу. Вчитель має навчити дітей поважати рідну мову, милити нею та творити. Нова українська школа включає в себе 10 компетентностей, одна з яких спілкування державною мовою. В. Сухомлинський наділяв великої значимості слову. Здатність висвітлювати свої думки, є одним з найголовніших аспектів у будь-якій сфері діяльності. В сучасній українській школі як і в часи талановитого педагога панує дитиноцентризм, суть якого полягає у орієнтації на дитину, враховуючи її природні здібності, вікові особливості та цінності.

Підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що невичерпна праця В. Сухомлинського впливає на навчання в сучасних умовах, здійснюючи це шляхом партнерства, рівноправності та співпраці. Таким чином, формується гуманна вихована особистість, з готовністю до самовдосконалення, життєвого вибору, трудової діяльності та громадської активності, вона здатна висловити свої думку державною мовою. Наразі, педагоги використовують різні методи для інтелектуального розвитку, щоб навчання стало не тягарем, а духовним надбанням. Для сучасної освіти педагогічні ідеї В. Сухомлинського є актуальними, вони активно впроваджуються в освітній процес та виховання дитини. Отже, в наш час педагоги, користуючись працею мудрого педагога, намагаються створити школу, в якій буде «приємно навчатися».

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. Київ : Рад. шк. 1976. Т. 1. 653 с.

2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. Київ : Рад. шк., 1976. Т. 3. 668 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. Київ : Рад. шк. Т. 5 : Статті. 1977. 639 с.
4. Концепція нової української школи [Електроний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepziya.html>.
5. Сухомлинський В. О. Сто порад учителів. К.: Радянська школа., 1988. 310 с.

Юлія САВЧУК

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В умовах модернізації, і ще більше – реформування, що відбуваються в українській освіті актуальною проблемою є застосування в сучасному вихованні методів національної педагогічної спадщини.

Загальновідомо, що сучасна освіта, має низку проблем, які педагоги намагаються вирішити. Основними проблемами є: зниження інтересу учнів до навчання, велика завантаженість учнів та вчителів. Звернемося до педагогічної спадщини В. Сухомлинського.

Творчістю цього виданого діяча цікавиться величезна кількість світової наукової та педагогічної громадськості, не лише у нашій країні, а і за її межами також. Твори В. Сухомлинського перекладені різними мовами, його спадщина вивчається в багатьох університетах та закладах вищої освіти. Митець є автором 41 монографій та брошур, понад 1000 оповідань і казок, більш ніж 600 статей.

Педагогічна спадщина В. Сухомлинського посідає значне місце між педагогічними науками, оскільки вона внесла багато новаторських ідей, а також вклад у теорію та практику виховання, розвиток вітчизняної педагогічної науки.

Проблема відноситься до найактуальніших, оскільки, аналіз творчого доробку видатного поета-гуманіста, була досліджена багатьма науковцями, зокрема: М. Антоненць, Н. Кічук, О. Білюк, А. Богуш, В. Деркач, В. Завіна, І. Зязюн, Г. Калмиков, В. Майборода, А. Розенберг, В. Риндак, О. Савченко, О. Сухомлинська та ін.

Метою статті є з'ясування актуальності використання педагогічних ідей В. Сухомлинського в умовах сучасної освіти.

Постать В. Сухомлинського цікава тим, що він поєднував у собі учителя української філології та був директором авторської експериментальної школи. Унікальність педагогічної спадщини В. Сухомлинського полягає в тому, що вона була заснована на високих принципах гуманізму, глибокої поваги до особистості учня. Щиру любов до тих, кого виховуєш, В. Сухомлинський вважав невід'ємним складником педагогічної культури та її майстерності.

Велику увагу у своїх працях В. Сухомлинський приділяв професії вчителя. Актуальними в сучасних умовах є його погляди на розвиток професійної майстерності. Головним змістом професійних знань, В. Сухомлинський вважав: «грунтовне знання предмета, методики його викладання, знання педагогіки і психології: «вчителів треба знати значно більше, ніж вимагає програма» [1, с. 55], «знайте в сто разів більше, ніж даєте учням на уроках», «без твердого психологічного ґрунту нема педагогічної культури» [1, с. 455], «кожний рік повинен збагачувати технічну лабораторію педагогічної праці» [1, с. 511]. Головною вимогою до педагога В. Сухомлинський вважав